

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Gästerna Karsje köpa nya kostymer
som är moderna, samt sörgelior
och band, så skall det beställas
kransar och blommor för hundratal
kransar att läggas på kistan i gro-
ven, liket skall köras i likbil
eller Leksagn, alla i Begravnings-
följet skall åka bil till kyrkan.
Vid graven Karsje bär ett vackert
ansedda och sjungs en sång o. s. v.
Men bekom att denna lyx och
granna stöt Karsje det ej faller
en saknadens far efter en gammal
vetsliten foster eller Moder
eller blaka, Tärarna har all
grannlöten torkat torkat bort.
Så man ser allt detta så Karsje
man frågar sig. Hur var det i den
gamla tiden?

Dödsbudet.

Da någon blev sjuk så gick
alltid grannar och bekanta dit
och besökte den, dels med goda
råd och dels med annat bistånd
t.ex. vaka i hjälp och trösta
och kanske försöka med något
läkemedel. Någon läkare fanns ej
att rådfråga, det var ofta både
tre och fyra män till en sjuk,
så det var ej hopp om hjälp,
utan att leva över eller dö.

Då nu den sjuke så blev
det genast bekant genom dem
som gick dit på sjukbesöken.

Da någon blev sjuk var det
vanligt att på söndagen sända
bud till kyrkan med begäran att

Prästen skulle läsa sjukbönen
över (förr) den sjuke sedan han
slutat predikan, detta kungjorde
på följande sätt!

Församlingens förbönen begäres
om tillvaron för vilken ligger sårt
sjukt, så vi innesätta honom i
i våra trösta förbönen, så läste
Prästen Bönen för sjuka, enligt
ritualen. Det troddes, och många
gångar besannades, att vår bön
lästes så värde sjukdomen antin-
nen till det bättre eller sämre.

Föddning förekom aldrig. Ty
sedan var ej brukligt på den
tiden höllet ute på landet eller
i några byar, ej ens på en Herr-
gård eller Prästgård, när den

5
Kont i ett allmänt bruk är jag
att säga, ty det gick mycket sämre
ute på Rudsbergden, på 1870 talet
minns jag ingen. Nu tycks den ha
blivit för äldrad i vår moderna
tid, oaktat att man kan få en
måsten gratis, vid de nya bygga
nya villorna sats aldrig upp
någon Flaggstäng. Några tiotal met.
från mitt fönster står en flagg-
stäng som ej visat flagga på
på 30. år, och det är ändå inne
i stora samhället. Dödsanmär
förelkom ej förr än vi fick
allmänt Tidningar allmänt, och
då var det endast högre stads-
personer som införde anmär
tro jag försämrats.

6
Iste på landsbygden förekom inga
bjudningskort. Söknarna var
alltid uppdelade i rötter (rotor)
säsom (Läsrotor vid husförhör)
och Kalasrotor^{och} Begravningsrotor.
Så att om någon bodde i byn
så visste roten att dom blev
bjudna, och lika om någon höll
ett stort kalas. Till Begravning
så bjöds även Rotens torpare
och Gnekten eller Lussaren samt
Sörgehusets alla släktingar.

Begravningsdagen kunde ej bestämas
för än dom kunde få en kista
gjord hos någon Kistmakare
och det kunde taga rätt lång
tid, ty allt måste göras för
hand hos bygelbanen även
Korset.

Den Döde

Vi sjösa dödstillfället var
alltid någon främsande närvarande
för att bista om så fördrades
samt dela ~~delar~~ i sorgen, och mycket
varkande intills livet flytt.

Bland de närvarande var det
vanligast att någon äldre kvinna
som hade erfarenhet att var hos
sjuka och att tvätta lik om det
behöfdes, hon skulle tvätta det
och sätta på det rent vitt linnen
så det var lagt på soffläcket
öfver strumporn påsattes, så fort det
kallade så slöts ögonen ihop
för att underkåken ej skulle falla
ner på bröstet så lades det en bok
under kåpan till liket kallmat.

Var den döde en hant, så
ombeds några äldre personer att kom-
ma dit och baka den döde,
var det en kvinna, så skulle bröstet
kammras och flötas, händerna lades
hopknäpta över bröstet, och så
löstes seder när, och sjögs en
Psalmvers, sedan lades det över
ett vitt lakan, över ansiktet
lades endast en lös vit duk.
ofta blev den fuktad med tårar
från de närmaste anhöriga.

Da detta var färdigt så hängdes
det vita lakan för fönstern och
repat grönt Enns ströddes på golvet.
Men före denna strömming så så
bars bälserna och sängkläderna
ut ur sängen sängen tvättades.

Här fick nu liket stå till kistan
blev färdig. Nu blev det först att
få en tillfällig lärbod, den till-
redades i något uthus eller på
en loge, eller västhus bod, kanske
en väd bod om det ej fanns annat.

Här ombekrades med lakan eller vitt
papper eller tapeter som möjligen
fanns gamla röster, till tak spän-
des ett stort lakan eller två
i rummet hörn sattes Emblemar eller
granar, på sommartiden sattes löv,
på golvst ströddes hackat granss.

Hitt bars nu liket och sattes på
pallar. Under tiden hade smickaren
varit på platsen och tagit mätt.
Sårets längd för att ej gåa
kistan för kort, i sedan köpa
Bräcker, vid

ingen såg eller ute i byden.
5^e vår socken Kråkshelt för
ingen mer än min far och hans
far som tillverkade rikskistor
och der för så hade dom rätt
brättnar ty dom beståde även från
garnssöcknen Kårstors och Södsfall,
det tog i allmänhet en vecka
att göra en rikskista samt korsett
der till, och för detta fick dom
10 a 12. kronor då det var målat
och fullt färdigt, På sommaren
gick dom ofta arbeta på åtterna
för att det skulle gå fort om
det var varmt och bräskande
ty det ville då ofta bli lik-
a likt, ty det var svårt att
hålla rikboden kylig & kall.

Svampningen.

Då kistan kom så lades det
i lite kyggespån och halan eller
sågt fjäll^{hått} det ej skulle vara
kålar träbotten, Linnen som på togs
vid tvättningen skulle vara linn
linnet som det fanns något kvar av
det, (sades det) men det har jag
ingen bekräftelse på, men är ett
gissna som klädd efterfrågade
det. Då liket var lagt i kistan
så spändes det över något vitt
linnetyg vanligtast sockerduksväv,
det fästades vid sidornas överkant
men över ansiktet en liten duk,
armar och händer lades över den
vita klädseln, under den videt
tillformades en liten vit kudde.

Det sådes att den som drucknat
eller begått självmord, lades i kistan
med de kläder han hade på sig vid
dödsbilsfallet. Min farfar Nils Johansson
berättade flera gånger, att det var en
person som ömt skredso och drunk-
nat, då han begravdes så lade som
gjort hål i kistan ånda, så att
fötterna satt utanför, och på dem
satt skridskorna på spånda.

Det skulle vara en varning till
alla som ökte skridska, att ej äta
södana, det sådes att den ökte skrid-
ska och drunknade, att han ökt
en genvåg till helvetet.

Fråga om klut på lik, är
troligen den duken som alltid
lades över den dödes ansikte.

Den som klädde liket var ofta
en så kallad jordgrusma, eller äldre
ärfaren husma, ärsen karlar var
alltid behjälpliga. Smuckningen på
liket var något gröft och kanske
några blommor, det fästes med
knappnålar på det överspände vita
linnet, i den södes hand sattes
alltid lite grönt och en liten blomma.

Dyrbara ringar togs alltid av
men ersattes med enkla eller av
mindre värde för att den döde
ej skulle gå igen om det var en
karl så skulle snus eller tobak
läggas i kåstap eller en liten flask
brännvin, detta var en gammal sägen
jag vet ej om det existerat eller
hönt men sägen är av gammalt.
De binda fötterna på liket obekant.

Likbarnet.

På sovartiden var det svårt att
brädda det kyligt i likrummet, dom
satte in kiltlar i kar som fylles
med kallt vatten. Det ändrades eller
byttes om var dag för liket så
sattes det in tjärlätter som silade
och renv. Järnan liket bars ur lik-
rummet så tillfrågades de närvarande,
om dom ville se den döde sista
gången, då lyftades liket av och den
lilla dottern också, den barande
kvinnor skulle ej se på det, ty då
skulle barnet få läkby (blakt ansikte)
för att ej bli märkadt för den
döde, så skulle dom vidröra
liket i kistan med handen
sådes det, eller åtminstone ta på
kistan.

Att vaka över siket är obekant
det tillhörde en annan äldre Tid.
Likaså hjus vid Kistan är obekant.

Dans i någon form är också obekant
likaså några extra små dans före
begravningen. På tinggården skulle
~~detta~~ iakttagas största möjliga
Tysthet, så länge den döde stod
öfver jord, inget onödigt buller
fick förekomma, endast Psalmsång
någon gång om den ville sjunga

Kistan.

På 1880 talet, så en kentscherare eller
kunnig snickare tillverkade den, så
gjordes den lite spetsig, d. v. s.
bredare vid huvudet och smalare
vid fotändan och hopig vid armar.

16
locket också kupigt ej flatt. Nu
in på 1900 talet då de fabrikerne
började tillverka kistor, så gjordes
dem lika breda i båda ändarna
och själva stammen något lägre
men högre lock. år 1912. så var
det en möbelsnickare & Emil Widell
i Marianelund som började tillverka
lek-kistor, ty han köpte en typskrifts-
maskin men här fanns då ingen så-
dan tillverkning på flera mils
avstånd. Han berättar att han då
fick 10. kronor stycket och då var
den målade i svart oljefärg, och
det ^{gick} bra, jag fick beställning från
alla socknar runt om, så ja fick
T~~en~~ in arbetare 1922 så startade
jag en liten begravningsbyrå å den

12
gick bra på den tiden, så fick Lom-
full klädset till linnet med kistan
och slutligen så fick jag kläda
linnen och så, nu hade jag fått
lite lager på kistan, så ingen
behövde vänta på dem, sedan
fick jag konkurer, och jag börja-
de med annan tillverkning.

Vid slutet av hans kisttillverkning
så uppkom sedan, med handtag på
kistorna, att tillfälligt bära och
lyfta dem, den seden är ur-
gammal redan från någon gång
på midret av 1700 talet eller
1600 talet. Träskults gamla kyrka var
från 1600 talet men här på 1790 talet
och flyttades $\frac{1}{2}$ kilometer från gamla
platsen, den nya invigdes 1803.

Senare på förmiddagen så blev den gamla
kyrkogården en trädgårdssäng. Omkring
60. år senare så kom jordägaren
Johannes Karlsson, att gräva ett djup
= pt utloppsdike genom den gamla
kyrkogården och påträffade på
en gammal grov linje, och samlade
upp en hel del sikkistebeslag det
måsta grävde handtag, dessa förmå-
rade han tills vidare några eller
flera år är obekant, men så en
dag då jag var pojke, så kom Jo-
= hannes Karlsson till farmen och hade
bland annat skrotjern även dessa
gamla handtag med i vilka ha-
lite smide gjort (far var smed)
men far ville få smida på dem
efter som den varit på en liknande

han Karsje trodde att han blev sjuk
allt nog så blev den liggande i
en skottlöda under väskan i flera
år. Piren hade gått så jag var 18.
år, så fick vi en ung Präst
till församlet vid Kungshuset
Pleijel. Föddren till Professor Skilling
Pleijel vi Arkivarkivet, han gick
mycket till värt hem och vi båda
blev så goda vänner. Han hade
inreserat sig för samling av gam-
mat, och han bad att få kopa
de gamla sandtagen till sin samling.
Han fick dem ju gratis.
Jag har nu kommit för långt
från ämnet men jag tyckte det
inlämnade mig att berätta det
en gång till mitt minne.

Man ser är det allmänt bruk med
handtag på likkistor, för så skulle
det ej isläs några järnspikar
i en likkista, alltså spikas alla
med vanlig möbelspik.
Att tillskuta kistan sista gången
gjordes alltid en gång i släkten
och då användes alltid två spikar

Likbår

Att bära lik på bår har jag ej
sett, men var det någon som tog
ute i torpen i avlägsna skogen, och
som ej kunde köra dit med vagn
på sommaren, så fick dom bära
kistan ut till närmaste körbara
väg. om det är var långt. Men
så tog dom hem bårkladden från kyrkan.

föret och bar med dem, båtarna
var i år ånnu, vanligen sex personer
dessa har jag varit med om. Tror igen
1878. 1879. i min hemsöken. Men
likbåtar finns nog bevarade vid
en^{del} kyrkor, här i Hälsjö socken
finns båtarna förvarade på vårt
hembygds museum, även likpallarna.
Det fanns vanligen två båtar vid
varje kyrka, som lånades av kyrkan
eller socknen, vem som ägde dem
är obekant, båtarna var alla lika
stora, som var ganska tunga, ty
det var fyra fötter under, så
att man kunde sitta ner och vila.
Då båtseden upphörde är obekant
om en någon gammal hundraåring
torde ha minns det från sina förfäder.

Bårkläderna var fria i sin av de
fattiga men de mera bemedlade
betalade alltid s.ä. K. Testamente
till Bygga - kommunal - a fattigkassan
men ingen bestämd avgift utan
fritt efter råd och lagens bet som
det kallades

Låkragnen.

Den var vanligen den dagliga
arbetsvagnen, det fanns då inga
fjäderwagnar i det allmänna bruket
som började till verkas först på
1850-talet men det var ej många som
hade råd att köpa sådan lyx som
det kallades eller (högfärdsvagn)
På arbetsvagnen satte dom en
bräddräck eller kvarnhäcken och i
den satte kistan, häcken var klädd
med granräs.

Om någon köpt en fjödevagn så
så kan de en grovare fält låna den
men som lånade ogerna bort den
till likvagn. När det barn eller
yngre personer som köptes till
groven så pryddes likvagnen med
fyra små granar vid kistan.
Som spikades fast vid bänken inuti.
När de moderna likvagnar
tillkom är nästan obekant att svara
på, men här i marånnelund köptes
(den 1920. & 1921. s.) men i andra sock-
nar redan långt före, och i andra
har den ingen ännu, ty det finns
nu fina moderna (och eller fjödev-
agnar) och dessa användes också
som likvagnar ute från byarna
ty det är dyrt att hyra fältvagnen

24
I Skånehulls socken var det en rik
bonde som skänkte en likvagn
till socknen, men är lite använd
av allmenheten ty den får betalas
för lånet. Likvagnar beställes eller
köpes från vagnfabrikerna, i allmänhet
så in köpas den av betala kommunen
men bestämes på kommunalstämma.

Till en del oavlögsna byar kan en
en likvagn köras, de som skulle
låna likvagnen fick själva skaffa
hästar och kusk. Vagnen var stättig
inredd vid kyrkan. Vagnen drevs
alltid av två hästar tvärs snarta.

Vagnen är i allmänhet för tung
för en häst, om hästarna smygades
vi begravnings är obekant, men jag
har hört att vid någon Hershopsbegravning
= visat att hästarna

25
var överlackta med svart läcke.
Seldonet blankt och väl putsat, den
som körde vagnen var klädd i hög
hatt och svarta handskar.

Nu är likvagnen bliven gammal
och då man har likbilen trängt
ut den, nu står den stilla. Och
dertill nästan värdelös. Då vagnen
användes på vintern, så hade den
släpnedjör som sattes på axeln
i stället för hjulen, det blev
nu släddor och gick lika bra
som på hjulen, sådan släddor
användes på herregårdarna under
de finare dräskarna och de hel-
läckta vagnarna. Andra sätt att
frakta lik till kyrkogården är obekant.
Men på vintertiden hade den släddor.

Utfärdstäl.

Da kistan var igenlyckt och skulle föras till graven, så bars den ut ur likboden och sattes på ett par pallar mitt för stora ingången till sörgehuset, och likets fötter vända utåt vägen som skulle färdas, på pallarna var lagda vita dukar under kistan.

Man ombads någon äldre och lite framsstående person i likföljet att att läsa och sjunga ut liket som det kallades, först sjöngs en Psalmvers gemen samt och sedan läste han någon bön i boken och åter sjöngs en psalm. något liktills höls då på den tiden, det berättade prästen.

Nu sedan Frikyrkorörelsen tillkom
är det ofta brukligt att någon
sjung^{en} en sång och även håller ut
likt^{et}, ^{tal} detta bruk tillkom som tilld^{igt}
med Frikyrkorörelsen i slutet av 1840
talet a 90 talet. I ett samhälle eller
der Prästen bor nära så ber den
ofta honom komma och sjunga ut
liktet vid sorgehuset, men han
håller något tal, ej håller reser
han ut till byarna i socknen.

I den gamla tiden långt tillbaka
gick ej Prästen sjunga ut ett lik
vid sorgehuset, ty då överskred
han sitt ämbete. Då skulle man
hålla liktallet från Prädikstolen
det kallades för likpersonalia
och i den skulle den dödes hela liv

och lewande upplöses för församlingen
om han eller hon varit en dålig
eller bra meniska under livstiden.
Denna sed upplöste i slutet
av 1860. talet, eller första åren på
1870. jag var ej hört mer än en
Personalia, den upplöstes i Kråkshults
kyrka av Pastor Friman, det var
troligast 1871. men jag var då borta
och så jag minns ej hur han berättade.
Denna Präst var den siste som
höll Personalia i Kråkshults kyrka.

Då liket var utsjunt så bars
kisten till den närliggande likvagn-
men ute på vägen och sattes på
den, då det bars ut så skulle
ingen i släkten sesig tillbaka till
huset, den som gjorde det dog först
nästa gång.

Utfärd och Sargdräkt

Både under bönning och körning
så skulle alltid fötterna vara föt-
ter. Kasta vatten efter liket är
obekant, likaså andra föremål och seder.
Men hade som några Bisamhället
vid Sögehuset så skulle en person
stå och hålla upp tygen från bänken
medan som bar ut liket från gården.
för att den döda ej skulle ta med
sig bituren, en sådan Bilyftning
har jag en gång varit med om, det
var 1872. då en kvinna bars ut
ingen av släkten skulle bära
med, så liket bars till graven.
I en ny tid är det naturligt
att endast släkten skall bära om,
det är så många, annars någon
man.

Båarna utsågs bland gästerna
före utfärden,

Tidigt på morgonen före utfärden
så skulle det visas och smyckas, och
läggas risbistar och sidorna av
vägen, Topparna på riset lades
åt det trället linet skulle köras,
för att det ej skulle gå igen,
sades det, ty den dödes ande skulle
ej gå mer utom att sticka sig
Mellan ristodarna stöckades hackat
grönris eller repat Erbis.

Under Ballarna vid huset lades
ett kors av hackat ris, och på
korsen några blommor, På vintern
gjordes en grönkulle av snö och
på den ett kors av repat eller
hackat ris, eller svart Holstygge.

Det fanns inga Blomster affärer att
då ~~att~~ släsa bort pengar på, att
onödigt lyx ansågs endast för högfärd
som det kallades.

Med vägen till kyrkan der den
då hade någon bekant och god
vår hade den varit i lagt kors,
och stått ris, vid sorgehuset
sattes det även upp små granar
eller Enar vid risningen.

Begravningspraktiken.

Då kisten var satt på vagnen så
stälde sig linfolket i ordning att
tåga efter, det hördes alltid i
gående skritt, köarna gick närmast
vagnen två och två, sedan de
övriga karlarna, och sist kvinnorna
var det ungdomar med så följde den

föräldrar, kvinnor & män var för
sig, ej blandade, det ansågs för
oskyligt att gå blandade det var
opassande, och utsatta för förtä-
det var den rädde för, var det
vinter och kallt så frös de ikande
(de som hade hästat ökte) och de
gäende tröföga bättre värma

Vi kyrkan på Stuckwallen (kyrkbacken)
Kyrkbacken, var två pallar utsatta (dessa)
fick hörde kyrkan, på pallarna var på-
lagda vita dukar, under och kring
pallarna var lagt granniskvistar,
samt backat ris som var strött till
likporten, dessa sanykningar utfördes
av några som bodde i fattigstugan,
i ordning hörfö så fick den
matvaror från Begravningsgården

och Hansje väga skilling i pengar
om det var från rikare sorgemus.
(Presten var jag ej sett användas)
och han ej beskriva den heller.
men den tillhör kyrkan, men när den
användes är okänt.

När läkaren kom fram till kyrkan
så stannade den vid pallarna, och lära-
^{na} som var sex eller åtta gick fram och
lyfte på kistan och satte den på
pallarna, således gick knekten fram
och tog korsot och satte det vid
fotändan på kistan, han skulle bära
det före kistan till groven, var
det ingen soldat så var det en krusak
det var beroende på vad rote som
hade begravningen, om det var knekt
eller absthall, knekten var alltid klädd

full parad och Bågnatten vid sidan
och högt plym i mössan och alla knappar
glansputsade, liksom vid vanlig militär
tjänstgöring. När det någon gång var
en högtidligare begravning t. ex. detsa-
skap eller rikare person, så var
det Tre krorer, och liksom var det
om någon av deras gamla krorer-
roter var död, var en både gammal
och fattig, men vid en sådan begrav-
ning skulle krorerarna skjuta i
groben, så liket var jödfäst,
När fader Nils Jönsson berättade att
han en gång varit med vid en
begravning, der sköt dom eld i
likklädslen kring kistan så som
jick börja så igen en det av
groben med det samma.

Var det någon Befälsbegravning, så
var det alltid musik med Grön Reg-
ementet. En föregångare till groven
var väckelse ståndar eller prestöver
jag har en gång varit föregång-
are vid en begravning, det var så
sent som 1923. Det berodde på att
den döde H. J. Grönblad bodde sin hem-
ortstrakt här i Länsmanslund, men bodde
i en annan församling, vid sin död
så kördes han hit för att medföras
en söndagsdag i groven, likföljet var
av alla församlingar, och körde ej till
Kyrkogården, men som jag var be-
skrivt till den döde och bodde på
platsen så blev jag ombudet att
bli föregångare till groven och visa
både groven och vägen ingen Präst
var med.

Förögångaren sjungde ej, men Håds-
=orna ringde till kistan sånketes mer.
Förögångaren skulle också visa hur
kistan skulle vändas vid nedläggningen.
Några förridare vid Begravning är
obekant, legda gröterskor är obekant.
Det fanns nog med gröt bland den
sådes anhöriga. Några Philoplatser
med ett lik till kyrkan obekant
likaså sorgestekar och sätta kistan
på bora marken förkom ej
jordfästningen.

På nu tiden var inne att ringningen
skulle bäras så stälde likföljet upp
bakom kistan, Bärarna på var sin
sida. Knekten bar korset och håller
det framför sig. Hållarna äro
sitt led. Här och Där de närmast

sörjande och släkten går närmast kio-
tan, så började klämtningen, var
nu likst en manperson så klämtades
det först med storklockan, var det
en kvinna så klämtades det först
med andra klockan, varje slag var
tre gånger, alltså tre slag tre gånger
alltså tre med stora tre med andra
tre med stora - tre med andra, detta i
tre omgångar, sedan blandad beaktlig
klingning, då kom Prästen och klock-
~~re~~ant till liket, då lyfte knekten
upp korset mot dem och bärarna lyfte
upp kistan, då tog klockaren upp
begravnings psalmen och började
sjunga, jag går mot döden var jag
går, min väg bland döda skriften
sedan började liktåget gå till graven

under både sång och ringning, då kistan sänktes så avstämde ringningen och prästen läste begravningsritualen både böner och bibelversar, och jordfästningen bekräftades med tre skolar mull och bibelspråk, sedan tog Alockaren åter upp en Psalmvers som sjöngs, det var sista versen på samma psalm han först sjöng jag går snart Huolen var jag går om Jesus blott jag följer.

Då sången var slut så gick dom alla fram till groven med blottade huvud och sade ett sista far väl till den döde. (säsom vila i t.d) (Hoppas på ett återseende) eller (Tack för vad du varit) sedan gick hela likföljet min i stycka.

der som sätte sig i byns kyrkostolar (varje by och gård hade sina stolar) de närmast sörjande och släkten till dem sat alltid vid stolsdörren, de öfriga efter rang och värdighet, slutligen böfversta, kvinnorna och man var för sig i motsvarande bänkar, var det kyrkan med så vitt som gemente bliva förvaldare, det var djup ansett under hela gudstjänsten, under den tiden den pågick så var kyrkdörren öst, för att någon som kom för sent ej skulle komma in och störa andakten.

Efter prädikan så löstes döds-
= o tårten upp. Prästen kassje
öven höll ett litet sørgetal efter
den bostagne.

vi började på 1900 talet då kyrkor=
na började eldas på vinter tiden
vi började som att jordfästa liken
i kyrkan framme i koret, och då
höll som en liten likpröadskan
samtidigt, den sedan fortgår om
mer det kallas numera för liktal.
och ej påskidag, nu kan det före=
komma att liket jordfästes i Bårhuset
som sedan förs. jordfästning i kyrkan
var kostnadsfri, det var Prästens sak
att välja. Det första liket som
jordfästes i Karlstads kyrka (Karlstorp
är också till Bräkshult) var då min
fader begravdes det var år 1919 sedan
har denna sed förmerat sig, här
i Mariannelund vill Prästen nästan
jordfästa alla i kyrkan.

Det förekommer här att dom t. o. m.
klår koret i kyrkan med, förträck och
blåsar vid en jordfästning och
det hände också före pingst d. 1 är
då en fattig ^{dom} braka jordfästes.

På sammantiden jordfästes den annars
vid graven. Vid Bröllop - Begravning
och Begravning och kyrkotjänst och Kånsor
så fick dom alltid betala några ören
till kyrkan och kommunalnessa, det var
frött att ge efter råd och tillgång
i bestående avgifter, det kallas
att ge i Testamente. Men för efter-
rättning vid begraving var priset
vanligen en Krone, Efterrättningen
var den sista då dom gick ur kyr-
kan vid en begraving. Kånsor och
blåsar förekom aldrig vid Begravning.

riktligen kunde någon gramma kasta
sin kyrkkost på kistan om
det var en god vän till dess döde.

Begravningar hölls alltid på Söndagarna
under den allmänna Gudstjensten, för-
utom under Fastanstiden (i Fastan)
då Prästen alltid höll Fastansprädikan
då kunde även Begravningar förrättas
annars reste ej Prästen den långa
vägen till kyrkan för att blott jorda
fasta ett lik, det var ej alla
Präster som bodde vid kyrkan.

Ät kistan för stä kvar i koret
under predikan förekommer ännu
i vissa kyrkor, i vår grannförsam-
ling Södra Weda härad
är den seden kvar ännu, när den
började är okänt, den fanns ej i

Den äldre tiden och jag har min-
nen sedan är högtidlig, och tacksam
under sång och Textläsning så
sitter alla som är med i Begravnings-
följet, med det undantaget om det
lästes upp en kunglig kungörelse, då
måste alla resa sig både män i kinnat
jardfästningene i kyrkan var lika
för alla både fattiga och rika, fast
något ståtligare för de rike.

Spelmördare (Speluppläsning)

En sådan ansågs ej värdig kyrkans
jord, därför fick han ej begravas
som andra människor, för det första
så fick han ej begravas på en söndag
för det andra ej tas in på kyrkogård
genom likporten, han skulle dragas

med rop över muren på andra sidan
om kyrkan, där en gröp var gräven
han fick ^{ej} dragas i graven för än
solen gått ner på dagen, något likfölj
och ingen Präst var närvarande
inga klockor fick ringa, ty då kunde
den spricka, ty det troddes att
solen hade makt över klockorna den
stunden hans offer sänktes. Ty
han gillade ^{ej} klocksyndet, kistan som
var av simplate slag, sänktes ner
med dragrepet kyrkans Bårkläden
fick ej användas.

Jäg har själv äsatt en sådan
Begärning, det var troligast 1878 o.
1873 jag var 7.8 år, min far skulle
gå till socken stugan något ärend
samt till vår nyblizna handelsbod

och jag fick följa med, vi kom
just lagom dit då dödsgrävarna
lade upp plankorna att dra kistan
på. (Kistan stod i sockenmagasinet)

Då va bra du kom Nils Johan! då
kan du hjälpa oss dra kistan över
moran. Säger Johan Fredrik som var
baser, du behöver ej dra med blott
du håller i den så ho inte trillar
meför oss. sedan hjälps dom at att
få med den i gropen. Liket var en
vunnare Grön kvist som hade hängt
sig. Påföljande söndag gick Prästen
ensam bort till groven och jödförte
kistan. Numera så är denna sed
för länge sedan borttagen, nu får
dom begravas likt andra döda och
läggas i Gravläsen likt andra och
därmed
Klockringning

På de senaste Tretio åren har jag
äsett begravning av tre själsmördare
(Sjelspillnar) men nu är Begravningen
lika för alla, och till och med Blommor
offras på den ~~den~~ döde, men själva
medsättningen göres vanligen en söndag
i närvaro av Prästen om han bor
nära kyrkan. Om dom bor ett lit
runt kyrkan är obekant.

Själavvigning.

På lördagen då gravarna varit
öppna så hölls själavvigning,
med stora flöckar, vid Kt. 12.
och var lika för alla både gamla
och unga, Rensningen utfördes av
särskilda personer som också hade
gravningen, dess dödes anförvanter
gjorde själva kista gravning i begravn.

47
Dödgångare ^{var} alltid ett par fattiga tång-
sare som för billigt pris stagit
sig detta arbete. Den som sjöng eller
läste då den öppnat groven är obekant.

Då på lördagen tillstod så gick den
Två kvinnor för en gravöppning med ring-
sång, som för den betala upp till
dödgångaren utan ringning. Det kostar
en krona särskilt. Villen som ringar
ej utan särskild begäran, men som
ringar in bården kl. 4. efter.

Jordfästning utföres vid alla
begravningar så liket bärs till groven.

Vid alla begrävningar så ringes det
med två klocker så folket går ut
kyrkan, denna ringning hålls för efter-
ringning och för betalas särskilt
Den kallas också för Tacksägelse ringning

Efter Prädikans slut så lästes
Söndagstexten upp, och efter den så
läste Prästen en Psalms vers vanligt
dessa O Gud lat Stads mm hädanfärd
för minn ögon synas. Efter G. antids
så användes det några kläntslog inoch
stora klackan. Dessa kläntslog kom
i bruk då det blev elektriskt i
kyrkan. (Tydare eller förbud om ligg
är obekant).

Vår begravningsen två bönder eller
rikt folk som det kallades, då höll
som stora Begravnings Kalas, då kom
kom från kyrkan. Det föresom att
en del blev bjöd på middag dagen
efter, det kallades för Riss Kalas,
ty alla som risat vid kyrkans
för liket skulle bjöd på dagen efter.

Som gäster var det huvudsakligast släkten och grannarna om det varit som fattiga lärare som var grannar, eller goda vänner till den bortgångne. Vid besöksresten från kyrkan, så mottogs dom av en tillförordnad värd, som anvisade dem plats vid det stora långbordet runt om i rummet. Kvinnorna på sin sida och Karlarna på sin (se blandade) sittplatserna var lite ordnade efter rang och värdighet, först Prästen sedan Klockaren och kyrkostyrelsen eller husaren, och sedan var det som sagt släkt och värdighet som satt på båda sidor om bordet, men ingen ville vara bland de främsta och därför så blev det frusningar särskilt bland kvinnorna.

Maträtterna bars in på stora Tunn-
=fat som ärenörtes till drästen först
det andra till bords före sedan gick
ett fat ut vardera till ett.

De flöstar av gästerna hade haft söta
=rätter med sig av olika slag.

När jag var här var jag på begravning
av en storbror i Blåsked socken Östra.
Låsad, här var seden med grötensidder
det var ej mindre än 14. olika gröt-
skålar som gick omkring på bordet
samliga av korngryn & samliga av
risgryn, och andra av Potatlsmjöl,
alla var goda utom den som hade
 varit bränd vid Grytan (vid bränd)

Tärtor fanns ej på den tiden, men
ostkakor och Pannkakor och Bakelser.
Konfekt och sprit förekom ej vid be-
gravning.

51.
Pilsener, jans ej hollert, men starkt
brennigt maltöl, laggt på malt och
önbär, sådant jans det nästan
i alla hem, ty maltet var billigt.

Efter maten så läste Prästen en
bön och kanske höll ett kort Tel till
de sörjande, och han deltog i deras
sång och sedan sjöngs någon Psalm.
När man så är de stora kalasen
borttagna särskilt i Samhälle, mer
hjuds det endast på kaffe på något.
Pensjonat eller ett Hottell om det
finns sådant.

Orsakerna till denna tillbakagång i
det gamla folklivets sammanhållning
är nog många, den vågar jag ej
att gå i svaromål på, men det är
nog tiden och folkskadan.

Men ute på landsbygden så
kan det förekomma ännu, först i anse-
nsket form både vid bröllop och
Begravning. Dans och Kortspel har
troligen aldrig förekommit vid Be-
gravning, det har jag aldrig hört
så det är obekant.

Sterkhusdelagarna i Södsboet höll
alltid Bouppteckning, och då uppfördes
det även Begravningskostnader,
och dessa fick alla arvtägarna be-
tala gemensamt. Men fanns det Kon-
= taster så togs det av dem.

Om någon sådan gammal räkning
kan finnas kvar är obekant.

Kyrktjänarnas avlöningar.

Dessa löner beständes alltid på
en Kyrka och Hemmansstämma.

men dessa löner var så knappa
att de ofta fick besöka den
något tillägg för att behålla dessa
kvar, ofta blev tilläget med hä-
ging i kyrkan, något Prataren
och detta löneförhållande har jag
ej lyckas få tag på. Kyrkovaktare
orgeltrampare dörrare o ringare var
alltid fattigt folk för det mesta
gamla avskedade Huset.

Huset lät utdelades och fördelades bland
dem till vintersamman och jul.

Vår Bröllop - Begravning och husför-
= här så samlades det en liten fri-
villig kollekt bland gästerna till Kåken
(Kåkerskan) av mängen förmögen Kåsa
= men fick alltid Kåkerskan en så
kakakaka och kassas en Kåsa.

Det var ej nog med att kocken
skulle vara på en plats Kalaslagen,
han fick ofta vara en vecka förut
vid bak och bryggning, detta var hennes
spessala yrke året om. Men
de som passade vid bordet och den
som stode vid disken skulle
också ha något av gästerna.
Men prästen fick extra betalt
i naturen om han höll en bra
personlig över den lödes lön och
levnaden i tiden, det sådes av
gammalt att han kunde få en ost
eller ett par marker smår eller får-
får eller en kalvstek eller några
limlockar (fä eller hörs). Men det
minns jag ej om i min far
av farfar talade om det från sin tid.

Styrkogårdar och Murar.

Styrkogårdsmurar (Ringmurar) dessa
sär under örkenstraden byggts så
som byggdes av utvalda slöta stenar
(ej sprängsten.) Murarna var så höga
att varken folk eller djur kunde

passera över dem, dom äro i allmän-
het tre alnar eller cirka två meter höga
som skall motsvara gravarnas djup
jäm mörken räknat. De sålunda
ansärriga gick själva hålla gravkullarna
i värdigt skick, dock ej av Tiärg Utene
av eget intresse. Ett plantera träd
på gravarna förekom ej, endast rosen-
buskar som ej blek så höga.

Men var det någon högre person
som köpt gravplan vid kanten av
Styrkogården så planterade dom kinnar
= träd.

Stigorn särskild likpart fanns ej vid alla kyrkor, det berodde på hur kyrkogården var belägen, vid kyrkan var samtliga gravgårdar på båda sidorna och där kunde en port tjänstgöra för både, vid Fräskilust är hela gravgården på en sida och därför så är det en särskild likpart, men båda lika stora. St. kyrkogården varit iöfägnad med träväggar eller staket är obekant.

Gravplatser.

För mera högre personer såsom Befälsherrar Präster, och sådana som donerat något till socknen eller kyrkan, dem hade alltid sina framtida gravar dels skänkta, och dels köpta, dessa gravar var ej i de allmänna lämnerna.

57
I de allmänna länerna begräddes
alla både fattiga och rika både gamla
och unga (unga barn), som hade en
linne särskilt. Men på 1900-talets
början beslutades det att om varje
dag så fick det hvaras plats till den
andra vid sidan om, och sedan
fortsatte linnen, detta förekom endast
för makel som fylt 60 år och hade
sin hvarvträtt inom socknene.

Det bestämde säga tiden då som
började köpa de stora familjegravarna
är svårt, deras att vid en kyrka
hade som stor gravgård, den Kungä
utrymmet räckte till, och i en annan
församling förliten att sälja i främ
något på längre tid, därför får vi
många församlingar köpa mark och
Tillöka gårderna.

Ly de allmänna gravhüsarna kan
knappast gravas om på 50. år. Ly
histan bör vara väl söndermestad.

Ly barn hüsarna lades även dödfödda
och afuständigt framgångar till dessa
grävdes endast en liten gravformlig
båla så att en hsting kunde sättas ner
en sådan grav värdades aldrig.

Hus det nu tillgär i vår nyare tid
med det sist nämnda är obekant.

Likaså med gravar i kyrkan är obekant.
och hus det då tillgick.

Graven.

Gravens grävdes alltid tre alnar djup
och lika bred i båda ändarna och
så bred att histan gick ner lätt
gravens blöddes med medhängande grav
histan, det har varit är som såd nu.

Grävkarlarna fyllde alltså igen graven efter gudstjänstens slut.

Men det fanns församlingen der begravningsfolket eller någon annan person fick fylla igen dess själva, det var så i Fiskseda socken Östra härad 1876 då jag som pojke var med på en begravning där, jag var då 11 år.

Wid grävningen så hittade dom ben och skallen, dessa lades åter ned i graven igen. men dom över-
täcktes med jord så att dom ej var synliga vid jordfästningen.

Alla gravar är grävda i öster och och väster. Wid smittsamma sjukdommar fick nija följa med till graven mer än dom som måste sänka ner kistan och dom fick täcka igen den.
och så.

Gravvårdar.

De äldsta gravvårdarna var ett enkelt träkonst, för allmogen, men var det höga biskopsherrarnas eller höga kungspatroner så beständes korset av gjutjärn vid något järn-
= bark, därom vittnar ännu många på våra kyrkogårdar, och både titlar och årtalen var ingjutna på dem, sådana fins det till på Stålslebys eller Marionslunds gravgård som är även rikt utsinade, och som restes i början av 1800 talet. Det restes och så några höga sten-
vårdar men texten bortvittrad.

Så smärning om blev det modärnt att gj göra korset utan en enkel trästam av plank eller tjocka bräder.

Den staven var satt ett konformigt
överstycke, eller också blott vinkel
smiddat åt två håll. Dessa bradsles-
sform är ersatta till frampå 1930
talet, men har nu rephört och ersats
med större och mindre värden av sten.

I den gamla tiden var det vanligt
att alla gamla Håkonsmeder skulle
ha handsmidda gravvårdar, somliga
smidda dem själva åt sig, andra
had en komrat göra dem. Då den
bekändes, Texten och årlaten högs
in i den grova plåten.

Detta tyckte jag var en antik
idé, så jag gjorde min själv
1933 och satte upp den vid min
makas grav, den enda som finns i
sitt slag på vår Hykögård.

62
Själva Textplaten är i Enslig^a och
förklarad som Rättfärdig Hemsan
vid Spekarhusens Enslig^a verk.

Det har ofta förekommit att den
satta texten på Hemsan och Trästen
men då vanlig bläckplåt. Tränggrar
-vårdar är ockant, det förekommer
sj att vårdarna sats så som sj får
kun. Men en grav som ligger på
-gränd mellan två andra i en linje
skulle man kalla Tränggrar därför
att då det en gång senare skall
gravas så blir det mellan de båda
andra historier, detta förorsakar alltid
lite onöda på de andra båda gravarna.
Smått gravvårdar finns det på
många gravfält dock ingen i Kråks-
"hult" men maxförsamling Karlstorp finns tre.
den är från början av 1800 talet.

Några vanpydande vårdar får ej
uppsättas på en gravgård ej någon
ornament på blommar och buskar.
Ej heller bryta ner ett gammalt kors utan
lata det falla sjelft och då först borta
= göra det sågott nytt för ej sätts i dess
ställe. Jag gick en dag på besök
på Vimmerby stads griftegård, där såg
jag en hel del stenvårdar borttagna
och lagda avsides i ett hörn, jag
frågade vaktmästaren varför som jag
der så avsides, han svarade att dom
var borttagna från gamla gravar som ej
mer vördades, därför att deras anköriga
var döda. Jag frågade vidare vad blir
det av dem nu? Jo: dom köper Sten-
tugget och slipar om dem och även
fästar om dem och tjäna pengar på dem.

ty dom såls sedan som nya.
På så sätt fick jag min nyfikenhet
stillad.

Gransmyckning

På Sannarens Långagar så gick
dom ofta till Ryckegården för att
sugga upp graskullarna före Sönda-
agen. På den nyss tiden så tog en
dom med sig blommor och sätter i vas.
I gamla tiden planterade dom flera
färgar blommor på gravarna
så som Pioner - Isop - åbrudd - matron
lönändel Gräsnajlior, och många andra
slags blommor, en hög väter så
var det Fönrosor. Detta var på de-
naden på en graskulle i gamla tiden
dom pluckade också vilda blommor
så dom gick till Ryckan och satte på
gravarna.

Wille någon sätta blommar i vas, så
var det ofta svårt att få vatten vid
kyrkan, ty det var långt till en brunn
och inga hämtade här så gick dom in
fästlig stigan å bad om ett kvarter
vatten, ökte någon till kyrkan så
tog dom med en lutfj. vatten hem.
från så hade dom inga besvär sen.
Så var det inga särskilda smyck-
ningsdagar som nu är brukligt.
Ofta pryddes gravarna med per-
lekransar som barade året runt.
Komunen eller kyrkan tog aldrig
vård om några gravar, utan om det
var någon rik som donerat något
till Komunen eller kyrkan, och då
med förbehåll att få sina gravar
vårdade efter sin död.

På en sådan gravvård, står det
alltid under Feltet, Församlingen
vårda graven, eller Församlingen har
rest stenen eller (vården), Senare sed
är annu gällande.

Ljus på gravar är obekant, men
på ett barns gravkulle har jag
på senare åren sett en liten, skedd
finsgrav satt i snö på gravkullen
men utan ljus.

Folktrö om Kyrkogårdar.

Några sägner och trö om dem är
obekant, men jag hörde sägas någon
av de gamla, att den dödes ande
vakar själar över sin grav, så
att det är obalsamt att bortföra
något från graven, eller gäcka
den döde för något vid graven,
sade de gamla.

Giddagelse.

Detta ena lärna begagningsätt
är helt obekant, det har jag ej
sett men hört talas om. Men det
föreligger ändå någon gäsig. &
Lönneberg. Kelmars lön, är ett Doppers
bråk, Besiktören der hette Esmark
av (tyck härkomst) han dog för lön
är sedan, efter jordfästningen i kyrkan
så fördes han till krematoriet i
Västlanda och brändes, Han är nog
den ende på denna kyrkogård,
som brändes i Mariastads grävgård.
fins också en person som brändes,
det är en skinnig, dextill utlösning.
Hennes kall hette David Backman
han reste till Sverige från Mariastad
i sin barnbar, der gifte han sig

(Hans sysselsättning där är obekant)
För ett par år sedan blev han änka
— man fick också äldre, han lät
bränna henne och återvände till Sverige
och tog honom med sig hit, för att
medsättas i Svensk gravgård, men det
gick inte med skrämmen, men det be-
— vändades, men slutligen gick det, så
han är den ende på vår kyrkogård
men det blåa dyra historien, sågs
det. Glimmningen, inställning till lik-
— bränning, oss stida ~~stöt~~ både bibel
och kristendomen, ty om kristenheten följde
så stämde det att en jönd är en
konung, och jönd skall du åter
worda! (Ej oska) jorden är vår
moder. Några särskilda under
på kyrkogården är obekant.

Det har som vi vet funnits andra
gravgårdar än kyrkogården. I x p våra
alla fornminnesgravar samt gravgårdar
vid pestsjukdöden. I x p digerdöden
så kunde ej alla kyrkogårdar räcka till
even det stora haufen är liknade en
gravgård ända från bibels tid. I x p
Det står att haufen skola återge
sina döda på den dagen.

Det finns en gammal sägen om
att det varit en Präst kyrkogård.
Kanske rättare Gravgård i Fungult
Hälsleby socken, men sägen vet
var den var den var belägen,
om den varit i skogen eller någon
sumpmark vet ej historien. Som
(Marimuseet är taget ur Hälsleby
socken, kyrkan är i samhället men
kallas socknens gamla Hälsleby kyrka)

Det har funnits platser vid väg
eller stigar der någon omkommit genom
olyckshändelse eller blivit mördad eller
begått självmord, dessa platser kallas
dödsplatser, det sades att på dessa
platser skulle den förbipasserande
alltid kasta på något föremål, vad
som, såsom ris - pinne eller sten, vad
som, dessa kallas dödkastar,
varför man gjorde det vet jag ej,
jag har ej kastat på ris mer än
på en då då var jag ung pojke
Det var vid Råsa backar i Skellefte
socken östra känd, på den platsen
hade någon blivit mördad så de
sagde ty hörs var med, denna ris-
kast var ganska stor, nu är den
borta och kastarna bortglömda.

Gravar vid vägskäl - högar -
här - Häst-backar m. fl. är okant
Börhus Likhö

Detta har varit likstätt för sitt
ändamål, det var ej vid många
tycker det fanns s. a. k. börhus men
det fanns ju alltid ett hus där som
förvarade kyrkogården verktyg och
pallar m. fl. Här fick liken sättas
in till Begravningsdagen, fanns ej
sådant så fanns det alltid ett
Söckenmagasin som användes som
Likhö, detta var sparrisålmagasin
met där fattigvården förvarades
s. a. k. hade vi det i kyrkans kurt.

på 1800 och 90 talet det står kvar ännu
här vid Hålsjö by hade som
ett Håststall inrett för ändamålet

Det kan alla tider varit en plats
som ligger vid en kyrka fast och
olika slag på vad det påstods gjordes
likbådan under golvet i likboden,
och sutte där till Begravnings-
dagen. Då den fördes till kyrkan
eller likboden vid kyrkan var ingen
med mer än den som lyfte och bar
in bårkan, och det kunde två eller tre
personer utföra. Skinnestolar Obekant
Kransar är en senare tillkommen
sed. Knappast 50 år, ännu det fanns då äga
blomsteraffärer och på landet att
slåa pengar på, ty då hade den
värde, det ansågs för släkt och det
vart hade varit, preparat, resten ej
det var endast vid bröllop. Fotografier
äro fanns ej heller, Skinnestolar i kyrkan
obekant.

Sögeskråkten.

Sögeskråkten var svart, inga smyck-
smycken, vitt söckkläde för kvinnorna
samt svart söckesduk på huvudet, de
rikare hade axeldukar av silke, lång
västan släpbyst, vita handskar, och
höll en kryddkrast i den vita fäcka-
duken som var lagd om Psalms-
boken, Skorna var smörpjäxor av
tunt smörkläder, som använde alltid
lång vit underkjöl med spets, skåkten
var högt åtsittande. I stället för
knappar användes klätknappar av järn
stöttrid, var det rissa fina kvinnor
så användes blindknappar, som var
överklädda med samma ty som kjolen
I krydd krasten fanns inte vara några
röda blommor endast vita och blå.

Klansdräkten var långa skötarökar, de
 frästa, av tunnsvart valdsnar, men en
 del rikare personer hade kvåde tyg
 och byxor av samma tyg, höga hattar
 och vita, bandsydda krogar, som
 rosatt svarta säkerband, knutna
 i två öglor under bakom, och vita
 bandskar, Skorna var alltså störlar,
 med skoft av smorläder, som bar
 aldrig kryddkrastar. Sörgeband var
 en led som öre inkommer från ögon
 stöd, den fanns ej vad jag kan minns
 på 1880-talet. Uti på landsbygden
 då det började så sattes det ett
 brett band om högra armen, ej
 band på rockelaget, kvinnorna bar
 ej band, men svart säkerduk på
 huvudet, ett års tid då som gick till
 kyrkan.

M. 11120:75.

Sorgetiden.

För makar skulle sorgetiden vara en
men det var ingen lagstadgad tid, det
blev nästan bestämd tid om det blev
fråga om orsagte, de sorgande var sig
alltid lika i sin väntning och gick
som förut tillsammans, men med den
skilnaden att dom höll sig mörklädda
och ej i brokig dräkt. Kvinnorna visade
inga sorgetecken mer än bandet på ar-
men. Barnen i huset visade inga
sorgetecken och ej själva huset inuti.

Det ansågs för ohederligt för en
kvinna att gifta sig förr än hon hade
gätt ut änkaäret men det hände
ändå att sådant förekom i vissa
fall.

M. 11120:76.

A. G. N. R. M.

FOLKLIVSARKIVET
LUND.

75

Frikyrklig Begravning.

Man kan säga att den nästan till
 går som de kyrkliga, men jordfäst-
 ningen göres i deras prädika kapell
 under bön och sång, jordfästningen
 göres ej med jord, utan med 3
 vita liljor, en lilja läggs på varje
 sidan text som läses, (Ritualen ej
 kyrklig) och ingen kyrklig Präst är
 närvarande, sedan köres kistan till
 till kyrkogården och sätts ner på
 samma sätt som andra, graven är
 också lik alla andra och klädd med
 granskiskrattar, ingen kyrkopräst
 väntar vid graven, här hålles
 både korta tal och sjungs sånger.
 Efter begravningen så bjudes kaffe i
 en egen lokal.

Ordens Begravning.

I Winesby stads bank för några
år sedan en månad, vi var gode vänner
efter som vi var hantverkare båda
och dess till en kraftig antiksamling.

Han var även frimurare, så dog han
i dödschansen stod det att om nog-
som vilka följa honom till graven så
skulle som samlas i gravkapellet.

är, ä data. jag köpte en kran till
tåg bil ä äkte dit, måste för att
en gång få se en Ordensbegravning
jag blev väskad av en Ordensko-
der, men på samma gång till fröjd
som skulle ha blomman
jag hälsade till i saken, som skall
målanen ha. Han säger: Det förhåller

A B: NR 14.

M. 11120:78.

FOLKLIVSARKIVET
LUND

ej blommor vid våra Begravnings-
sä den får du ta hem, jag
blev upprörd och svarade att det
borde stå utställt i dödsanssen,
~~och~~ här är ej någon skada skedd. Ty
han som Josefus ligger gentemot så där
han blommar i stället, han blev lite
skamsen för att jag ej stod räddis.

Vi gick in till kistan och där
fanns verkligen inga blommor, Men
på kistan var fästad en jättstor
Krans av skogens gran och Tallris
den var fästad i båda ändar på
kistan sedan hängde den ner till
golvet på båda sidor, Kransens
båda ändarna var två breda sidor =
band som bildade kors över kistan
ett rött och ett blått det var allt.

A. B. G. N. R. M.
M. 11120:79.

FOLKLIVSARKIVET
LUND

28

Så kom prästen och en Psalms
sjöngs och Ristorn bars ut och sänk-
tes och jödfästningen förrättades
likt alla andra, tillföljt var jä-
tiskt, och alla gick var till sitt
inga björningarna, en kaffe, allt
var en enklaste slag, och min kross
sade jag gemyte på makens grav.

Själva beaken han tillhördde var
Korrköping om jag minns rätt?

Om han kördes upp på bit är obekant
han bodde i staden ej långt från Byggs
gården. Ennå handtrerkären att
jag säga särskilda beemsoner, Men
ennå gäckför många vore nog något
att berätta men det till hör den nya
tidens sköter så det förstår jag g. att.

A. G. N. R. M.

M. 11120:80.

FOLKLIVSARKIVET
LUND

79

För att inte förbjuda fragan så vill
jag göra ett axplock av en flockförenings-
medlems begravning, likföljet var i
mer än en hundra tal - en del bildade käck
andra gick för med illröda fanor
samliga efter, prästerna gick först
då gick in i kyrkan med fanorna
prästen läste någon bön ej läst
så skedd följeföringen en psalm -
då spelades under det då var ut
kistan - några farväl ord sådes från
arna sänktes över groven, och lik-
följet vandrade sorgfria hem.

Prästens inställning till detta obekant.
Någon fanor militär begravning är
obekant, endast gamla husar och kockar
har man sett men ej med stor ståt.

Uttänningars begravning är obekant,
Begravnings kassor finns det men
är slatliga, om det finns enskilda
är obekant. Begravningsentusiasterna
fårekassor möst i städerna och möj-
ligen i något större samhälle på
landsbygden reser dom med bit
till en stock i Köper Rista och
kläddes sedan ombesöker dom att
själva utan att besöka någon
Här i Mariänelund är ingen Lärskola,
begravningsbyrå, men histor finns
det på en del Möbelaffärer.

Gravstenshuggarna har vi här så dom
beställer värdatna och så, dessa
sätter sten huggarna ^{upp} / så dom blir
färdiga.